

DISSERTATIO ACADEMICA

DE

PARODIA,

—
EJUS

PARTEM POSTERIOREM,

Venia Ampl. Facult. Philos. Aboëns.

PRÆSIDE

JOH. FREDR. WALLENIO,

*Eloqu. Prof. Reg. & Ord. Regg. Societt. Patriot.
Holm. Oecon. Fenn. & Oecon. Wermel. Membro,*

Ventilandam sistit

JOHANNES ANTONIUS APPELBERG,

*Stip. Bilmark.
Satacundensis.*

In Aud. Physico die XVI Mart. MDCCCVIII.

H. a. m. c.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

ENKE - FRU
MARIA BEATA APPELBERG.

Älskade Mor!

*Dig, som uti öden, skiftvis blida,
mulna, ospard ömhet för mig bar,
och då delarn ryktes från din sida,
dubbelt ospard — om det möjligt var —
Dig jag helgar denna blygsamt fälda,
anspråkslösa skärf. . . Aek! stum, och svag
att din möda och din godhet gälda,
gråter tacksamheten — gråter jag.*

*Målet för min syftning icke är
tomheten af lyckans morgondinma —
O! i lifvets korta pröfningstimma,
vare blott min åtrå, mitt begär,
att, med dina ljusa efterdömen
i en följande förtrolighet,
se den tröstligt aningsfulla drömmen,
om en högre jordisk salighet,
uti fyllda pligters minnen fyllas; —
se — som Du — i något omärkt tjäll,
dunklet af min vandels skumma quäll,
utaf dygders återsken förgyllas!*

JOH. ANT. APPELBERG.

*Ridiculum acri
Fortius et melius magnas plerumque fecat res.*

HORATIUS,

His jam auctoribus, ARCHILOCHO, HIPPONACTE
& HEGEMONE, aut orta aut saltem provecta
longius Parodia multos cito allexit sui imitatores,
quorum alii moderatius & parcius, effusius &
per tota carmini alii, personato indulserunt artificio.
Ab illorum, sæpe nil nisi nudam accommodationem
quærentium, tentaminibus omnis abesse potuit acu-
leus omneque depravandi, ridendi, jocandi studium;
ab horum raro, si umquam, abfuerunt. Sic aliud
PLATONIS, poëmata sua, postquam ad SOCRATIS
disciplinam se contulisset, comburentis, & versum
Iliados (XVIII. 392)

Ἡφαισεῖ πρόμολ' ᾧδε, Θέτις νύ τι σεῖο χατίζει
hoc modo inflectentis

Ἡφαισεῖ πρόμολ' ᾧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει (a),
A aliud

---

a) DIOG. LAËRT. L. III. n. 5.

aliud MATRONIS, Atticam coenam parodia Home-rica 122 versuum describentis (b), fuisse censetur consilium. Sed in utroque genere a multis lusum, hique partim ab ATHENÆO (c), partim a FABRICIO (d) enumerati: quos inter EPICHARMUS, HERMIPPUS, CRATINUS, SOPATER, Hegemoniis insistentes vestigiis, ad Dramaticæ & nominatim Comicæ rationis usum, rem accommodarunt. Neque enim loco indignam eam judicavit eodem fere tempore ARISTOPHANES, ex HOMERI, PINDARI, ÆSCHYLI, EURIPIDIS aliorumque dictis multa in parodiæ habitum transformans; sed magis mireris RHINTHONEM Syracusium (quem, pariter atque principem illum Comœdiæ veteris, & Naucratis & Hamburgensis in Parodorum Græcorum recensu (e) silent), eumque Tragicum, sed novo & portentoso *hilarotragædiarum* genere

b) Apud ATHENÆUM L. IV. c. 5. ex quo tamen nihil de Parodi ætate, quam neque FABRICIUS, Biblioth. Græc. Harles. Vol. I. p. 516, 550, determinavit, colligere datur. Videtur autem is, cum v. 2. XENOCLEM rhetorem, tamquam coenæ datorem commemoret, CICERONI fuisse æqualis. Cfr. Brut, c. 91. f. 316.

c) L. XV. c. 16.

d) Vol. I. p. 550. fq.

e) Breviores plurimas apud ATHENÆUM & DIOGENEM LAËRTIUM passim obvias consulto præterit FABRICIUS. In his auctorum saltem nomine memorabiles sunt ARISTIPPI in DIONYSIUM, LAËRT, L. II. c. 8. n. 2. & ARISTOTELIS in

genere uti ausum, etiam cothurno aptasse parodicæ artis licentiam, alienaque dramata petulanti joco in ridiculum detorsisse.

Latinas inter veteris ævi parodias celeberrima fere atque notissima est VIRGILII illa ad quartum CATULLI de phaselo poematum, a multis dein, & in his a SCALIGERO patre simili ratione tentatum, ut sic eandem expertum fuerit fortunam, quam tertia quarti libri ode Horatiana, quinquaginta & amplius, sed serius, passa parodicas imitationes. Ad antiquitatem vero pertinent, præter supra allatos HADRIANI Imperatoris versus, Anonymorum in nobile Virgilianarum eclogarum par atque in versum Georgicorum I. 299. infulsæ parodiæ (f), itemque in eisdem libri 210:mum versum BAVII & MÆVII, si apud SERVIUM fides erit, junctis nixibus effectum monostichon; & tandem MARTIALIS de catella Publii ad Catullianorum de Lesbicæ passere carminum (g) similitudinem compositum epigramma (h).

A 2

Est

XENOCRATEM L. V. c. 1. n. 3. vel ISOCRATEM potius, CICER. de Orat. L. III. c. 35. f. 141. & QUINTILIAN. L. III. c. 1 f. 14.

f) DONATUS in vita VIRGILII c. 16. f. 61.

g) Poëm. 2 & 3.

h) Epigr. L. I. ep. 110. Addi, inter minora multa, his posunt Ciceroniana Pindarici dicti ad rem aliam accommo-

Est vero recentiorum temporum largior multo messis, & si congerere omnia, etiam minutissima, volueris, prope infinita; quare nec nisi productiora enumeranda sibi rati fuerunt FABRICIUS, BLANKENBURG (i), ESCHENBURG (k), alii. Nos horum copia ne immoderatus usi videamur, ea potissimum seligemus exempla, quibus in nobiliora veterum scripta aut lusum fuit, aut certe alienum, quamvis ferium, ingerendo sensum, immigratum; additis, quæ & aliunde conquirere nobis licuit, admodum paucis.

Iliada HOMERI aut totam aut per partes parodica arte expresserunt JOSUA BARNES, Anglus, in *Susiade* s. *Estheræ reginæ historia*, Lond. 1679, græce, linguis autem sibi quisque vernaculis FRANC. LOREDANO in *l'Iliade giocosa* Venet. 1653, PETR. CARLET. MARRIVAUX in *l'Homere travesti*, ou *l'Iliade en vers burlesques*, Paris. 1716 (ex Lamottiana quidem metaphrasi), NICOL. CAPASSI in *Poesie varie*, Neap. 1761, dialecto Neapolitana, CAUSTIC BAREBONES, pseudo-

datio, *Epist. ad Att. L. XIII, ep. 38*, ejusdemque TULLII in *ANTIGENIDÆ* effatum parodicus lusus, *Brut. c. 50. f. 187.*

- i) Literarische Zusätze zu J. G. SULZERS allgemeiner Theorie der schönen Künste, vocc. *Æneis*, *Erzählung*, *Heldengedicht*, *Ilias*, *Operetten*, *Parodie*, *Scherzbaft*.
- k) Entwurf einer Theorie und Literatur der schönen Redekünste p. 144.

pseudonymos (vero nomine G. BRIDGES) in Homers Iliad adapted to the capacity of honest english roast-beef- and pudding-eaters, 1762-1764, atque Anonymi, Anglus, Homere à la mode, a Mock - poem, Oxon. 1665, Gallus anni, ut videtur, 1715, ac Germanus, primæ rhapsodiæ parodus, Lipf. 1787.

In ANACREONTEM parodiis lusit græce JOH. BALTHAS. BERNHOLDUS, Professor Altorfinus in *Ἀνακρεοντείσις μέλῃσι* a MUNZIO Noribergæ s. a. editis.

VIRGILII Æneida ludicra imitatione vexarunt JOH. BAPT. LALLI in l'Eneide travestita Rom. 1615, DES VALLES DE MOUNTECH in Virgilio deguisato o l'Eneido burlesco en langue Guasconne, Tolet. 1648, PAULL. SCARRON in Virgile travesti, Paris. 1648-1652, cujus operis, non nisi primos septem libros & initium 8:vi complectentis, ineptam & frigidam continuationem dederunt JAC. MOREAU DE BRASEY & TELLIER D'ORVILLE Amstelod. 1716 & Paris. 1767, W. G. VAN FOEQUENBROCH in Thalia Amstel. 1679, quæ est in 1:mum atque 2:dum librum Æneidos itemque in Bucolica, particulatim item JOH. BENJ. MICHAËLIS († 1772) in Operibus germanice scriptis, ALOYS. BLUMAUER in Abentheuer des frommen Æneas oder Virgils Æneis travestirt, Vienn. 1784 - 1788, JOH. STENHAMMAR, nostras, Pyrrhi infall i Priami flott och Æneæ uttåg ur Troja, efter Virgilius och Blumauer, in Extra Posten 1794 N:o 157, & postea in Ejus

Ejus Poëtiska Skrifter Holm. 1807 p. 140 sqq. tandemque Anonymi duo Angli, alter in Libris duobus primoribus Æneidos, carmine anglico ludico, Lond. 1664, alter in Story of Æneas and Dido burlesqued, Carolopoli Carolinæ australis, (Charlestown) 1775.

Parodias HORATIANAS aliquorum enumerat in Bibliotheca Latina FABRICIUS (l), sed ita ut adjiciendis epimetris non præcludat locum. Certe in Epistolam ad Pisones duas rescivimus parodias, unam The art of cookery, in imitation of Horace's Art of poetry, by the author of the Journey to London, sæculo proxime præterlapso ineunte typis vulgatam, alteram die Dichtkunst des Horaz, neu übersetzt, vermehrt, verbessert und ans Licht gestellt von einem Jünger des Handwerks, Schweinfurt. & Lips. 1802, quarum hæc, servatis quidem maximam partem rebus, singula poëtæ etiam sine joco dicta in ironiam & scurrilem dicacitatem deflexit.

In OVIDII Metamorphoses parodias scripserunt L. RICHER in Ovide bouffon Paris. 1649, CAROL. COYPEAU d'ASSOUCY (m) in Ovide en belle humeur
 ibid.

---

l) Editionis Ernestianæ T. I. p. 418, 423.

m) *Le plus mauvais plaisant eut ses approbateurs, Et, jusqu' à Dafloucy, tout trouva des lecteurs.*

BOILEAU, Art Poétique Ch. 1:r v. 89. sq.

ibid. 1650, isque etiam alia in CLAUDIANI raptum Proserpinæ parodia (ibid. 1664) notus, quorum tamen neuter totum opus explevit, multoque minus inficetus primi tantum libri parodus anonymos in *verwandelte Ovidische Verwandlungen* Stuttgart. 1790. Aliæ sunt Parodiæ CAR. WILH. FREDR. SCHABERI: *Ovids Werke von der Liebe, nach Blumauer travestirt*, Berol. & Lips. 1794.

In Pharfaliæ LUCANI Librum primum parodia existat Gallice scripta ejusdem GUILIELMI DE BREBEUF, Paris. 1658, qui undecim annis ante totius carminis interpretem non satis feliciter egerat.

In hac jam perquam numerosa recentiorum Parodiarum cohorte, si Sufiadem & unam præterea aut duas exceperis, nullam reperies, cujus ludicrum non fuerit consilium, paucasque, quarum non tale, ut ad *verborum Parodias* (n), quas Galli *Travestissements* appellant, & debeant & possint commode referri. Antiquioribus frequentiores erant *rerum* & sæpe seriæ Parodiæ, ad imitandam nempe & variandam rebusque pluribus accommodandam egregiorum scriptorum dictionem magis quam ad risum captandum compositæ: sed invalescere postea cœpit, & in Gallia imprimis SCARRONII ac SARRASINII exemplo

---

n) Vid. partem Dissertationis hujusce priorem p. 13. sq.

exemplo, incredibilis ludendi, ridendi ac scurriliter
 jocandi libido, sacra & profana æque laceffens, &
 effusæ hilaritatis lascivia severiorumque studiorum
 tædio tantum creans saniori gustui periculum, ut pe-
 tulanti isti cachinnorum aucupio suum, anno 1658,
 de ludicra dictione librum opponere necessum judi-
 caret VAVASSOR. Non videtur is, quamvis latine
 scriptus, sed cordatiorum sine dubio omnium ope-
 ra adjutus, caruisse successu, præsertim cum sede-
 cim annis post lætetur BOILEAU (o), versus annum
 1660, aula saltem pulsam fuisse perversam illam fa-
 cetiarum confectationem. Ut vero solent hominum
 cupiditates non simul recedere, sed aliæ aliis cede-
 re: sic aliorum potius versus quam sublatus penitus
 fuit

---

o) Art poétique, Chant 1: r. v. 91-94 & not. ad v. 81. Antea
 vero *la plupart ne pensoient-ils pas, que pour écrire rai-
 sonnablement en ce genre, il suffisoit de dire des choses
 contre le bon-sens & la raison? Chacun s'en croyoit ca-
 pable en l'un & en l'autre sexe, depuis les dames & les sei-
 gneurs de la cour, jusqu'au femmes de chambre & aux
 valets. Cette fureur de burlesque, dont à la fin nous
 commençons a guerir, etoit venue si avant, que les li-
 braires ne vouloient rien qui ne porta ce nom; que par
 ignorance, ou pour mieux debiter leur marchandise, ils
 le donnoient aux choses les plus serieuses du monde,
 pourvu seulement, qu'elles fussent en petits vers; d'ou
 vient, qu'en la guerre de Paris en 1649 on imprima
 une pièce assez mauvaise, mais serieuse pourtant, avec
 ce titre, qui fit justement horreur à tous ceux qui n'en*

fuit molestus ille vel optima scripta joculari imitatione temerandi pruritus. Mox enim, inaudito in ipsa ludicri stili (*le burlesque*) patria, Italia, exemplo, Dramata invasit, omniumque primo in sublimem RACINII Tragœdiam, *Andromachen* involavit, quam anno 1667 scenæ datam hoc ipso anno ridicularia parodia: *la folle querelle*, procaciter incessabat. Eandem brevi latius serpentem ingeniorum libidinem, & præclarissima quæque Melpomenes ac Thaliæ opera licenter contaminantem, in Gallia haud parum aluerunt æmularum domesticæ & Italicæ scenæ rivalitas, illiusque cum fori & triviorum ludo (*Théâtre de la foire, des vaudevilles*) simultates.

Quam autem habeat mala hæc scabies contagionem, in patria etiam nostra fuit non longe abhinc perspectum. Vix enim Svecanum theatrum non dicam instauraverat sed creaverat immortalis memoriæ Rex GUSTAVUS III, quum in novas augustissimis auspiciis productas fabulas *Acis och Galatea* (1773), *Birger Jarl och Mechtild* (1774), *Thetis och Pelée* (1775), prodierunt parodiæ HALLMANNI *Casper och Dorothea* (1775), *Skeppar Rolf och Gunild* (1778), *Pe*

B

ti-

s

---

lurent pas davantage: La Passion de nôtre Seigneur envers burlesques. PELISSON, Relation contenant l'histoire de l'Acad. Françoise, Paris 1671, p. 72. Quam diu aulam ipsosque reges, LUDOVICUM XIII & XIV, oblectaverit insignis scurra D'ASSOUCY, Dictionarium docet BAYLII,

tis och Telée (1779), non illæ quidem suo carentes sale & acumine, sed plebejo & dissoluto, atque ad infimæ vitæ rationem & ipsos fabularum heroës & fusa ab illis dicta deprimentes. Accessit his anno 1800 *Iphigenie den andra, eller de gamla Grekiska Historierna, Parodie af Iphigenie uti Tauriden* (1783); cujus parodiæ auctor servato quidem argumento & personis principalibus tales his affinxit sermones, qui decorum omne poëticum vel ab ipso Thoante removeant. Ad risum igitur hæc omnia valent, pariterque, sed in alio genere, ingeniosa forte & nimis nota, at in venustissimam Ill. CREUTZII elegiam (p) non minus injuriose & putide ludens parodia (q), quam in sublimem, qua Höpkeniana infunus TESSINII oratio clauditur, comparisonem affabre sed improbe effectus soluto sermone jocus (r).

Hæc referentes ancipitis artificii exempla, indignamur merito, ægreque ferimus gravibus & summa dignitate decoris vultibus tot alienas & intempestivo risu hiantes injectas fuisse personas. In Ridiculo quidem, tamquam in lydio lapide, certissimum esse veritatis:

---

p) *Vid' midnattstid uti en skog* &c. Vitterhets arbeten af CREUTZ OCH GYLLENBORG, Stockh. 1795. p. 58. sqq.

q) *Nya Småfaker till nöje och tidsfördrif*, 1 Del. Stockh. 1768 p. 19 sqq.

r) *Bacchi Handbibliotheque*, 2 Del. Stockh. 1784, p. 19.

tatis cujusvis experimentum atque obruffam, nota est Illustris Angli a SHAFTESBURY sententia, eaque ut a LEIBENTIO, BROWNO, BLAIRIO, FLÖGELIO cæt. sagaciter impugnata, ita ab ADELUNGIO & HOMIO non minori acumine defensa: nec decet profecto diffiteri, cum parum aut nihil esse veritati sive opinionum sive meritorum & laudum a futilibus cavillationum risibus metuendum, tum ab auctoris recte intellecti mente abfuisse omnino & fraudis & protervitatis propositum. Aperte enim docet ab augusta veritatis gravitate & majestate inertia resilire risus vel falsissimi tela; reapse ridiculum esse nihil, nisi quod deforme fuerit; nec esse in rebus sanctis, verendis & cum pace ac tranquillitate publica copulatis palam saltem & imprudenter jocandum (s). Si etiam fanis, quod vulgo dicitur, omnia fuerint sana, *nimum*

B 2

ta.

s) *You are to remember, my friend, that I am writing to you in defence only of the liberty of the club, and of that sort of freedom, which is taken amongst gentlemen and friends, who know one another perfectly well. — — It is surely a violation of the freedom of public assemblies, for any one to take the chair, who is neither called nor invited to it. To start questions or manage debates, which offend the public ear, is to be wanting in that respect, which is due to common society. Such objects should either not be treated at all in public, or in such a manner as to occasion no scandal, or disturbance. — — — The lovers of mankind respect and honor con-*

tamen *risus pretium est, si probitatis impendio constat* (t):
 ut taceam & levis & seditiosi esse hominis aut cœ-
 lum ipsum petere stultitia, aut reverentiam legibus
 debitam infringere, aut propriam nondum dimissam
 deridere persuasionem. Alia vero est quæstio, an
 prudentis sit risu in omni disputatione uti; alia, an
 ea intersit inter veritatem & falsitatem differentia, ut
 hæc

---

ventions and societies of men &c. SHAFESBURY Sensus
 communis: an essay on the freedom of wit and humor,
 Part I. Sect. 5. in Ejusd. Characteristics of men, manners,
 opinions, times, with a collection of letters, Vol. I,
 (Edit. Basil. 1790) p. 62 sq. *Nothing is ridiculous,
 except what is deformed: nor is any thing proof against
 raillery, except what is handsome and just.* Ibid. Part.
 IV. Sect. 1. p. 110. Cfr. Ejusd. Letter concerning en-
 thusiasm, Sect. 2. Ibid. p. 7 sqq. & hæc in primis prio-
 ris dissertationis verba: *Truth may bear all lights: and
 one of those principal lights or natural mediums, by which
 things are to be viewed in order to a thorough recognition
 is Ridicule itself, or that manner of proof by which we
 discern whatever is liable to just raillery in any subject*
 (Part. I. Sect. 1. p. 50), quæ simul docent auctorem nec soli ri-
 sui attribuisse jus veritatum instituendi *δοξιαστικῶν*, nec aliud
 fere efficere voluisse, quam dispiciendum in rebus singu-
 lis esse, utrum habeant an non habeant, quod rideri jure
 possit. Id saltem concedi oportet, nullius rei verum esse
 pretium, quæ risus impetum non sustineat & vincat. Cfr.
 item Den nya lagstiftningen i Snillets verld, något litet
 i fråga fatt, Stockh. 1792 p. 9 sq.

t) QUINTILIAN. L. VI. c. 3 l. 35.

hæc risu excussa corruat, illa immota omnes frivolorum incursum conatus facile vincat, anque igitur pensari ambæ eadem trutina possint. Spectat illa praxin, hæc fere theoriam. Hanc, licet, concedas; si justas haud neglexeris cautiones, nihil periclitabuntur virtus atque veritas.

Patet ex jam dictis, noceri quidem veræ magnitudini & pulcritudini a malevola aut levicula cavillatorum dicacitate haud posse, sed cavendum tamen esse risus abusum, utpote nec honestum nec incommodis liberum. Utrumque perspici etiam in parodiarum jam commemoratarum plerisque facile potest. Non fuerunt istæ, puto, inimico consilio scriptæ; nil derogarunt, ipsæ quidem brevis ut plurimum vitæ, immortalium operum honori; reliquorum fata vix accelerarunt: sed turbarunt plus semel imperitorum judicia (u); turparunt res serias indecentis & publici joci pravitate, exhibueruntque etiam idoneis rerum æstimatoribus id saltem molestiæ, ut subito vel invitis inter legendum recurrente scurrilium imitationum memoria, non potuerint intemerata frui ex egregie dictis voluptate, & sic hoc etiam nomine ingratae illam perdiderunt commendationem, quam ex artificioso

---

u) *The rabble of mankind is very apt to think, that every thing, which is laughed at with any mixture of wit, is ridiculous in it self.* The Spectator N:o 291.

ciose expressa propositi exemplaris similitudine comparare sibi potuissent. — At quid est, quæso, quod nulli fuerit unquam abufui obnoxium? Neque tamen licet propter abutendi licentiam probum & moderatum usum damnare.

Est igitur alia prorsus ratio Parodiæ insulsa & inepta scripta, inanem jactantiam, errores populares, contagiosos, fanaticos, superstitiones vanas, & quasvis fere in primis scribentium pravitates ac deformitates infectantis & exagitantis. Cum enim, qui in Parodia maxime dominatur, risus *vim habeat imperiosissimam & cui repugnari minime potest* (x); cum in communi vita nihil fere magis metuant illæfæ famæ homines quam rideri; cum salutaris iste metus a non una absterreat perversitate; cum idem metus propriæque imbecillitatis pudor cæcos præstigiatorum & agyrtarum acri risu vulneratorum assecclas haud parum conturbet atque disjiciat; cumque CICERONE (y) monente, *facillime corrigantur in discendo, quorum vitia imitantur, emendandi causa, magistri*: non est cur dubitemus, insignem esse posse in morum sordibus eluendis, in opinionum stultitia profliganda, in casti-

---

x) QUINTILIAN. L. VI. c. 3 f. 8. Hinc æque immerito fatiram clarus Anglorum scriptor YOUNG alicubi appellat ipsarum *legum supplementum*.

y) De Officiis L. I. c. 41 f. 146.

ganda ostentatione & insolentia, aliisque ejusmodi monstris debellandis, risus efficaciam.

Haud ignoramus, fuisse multos huic communi fati sententiæ oblocutos, risuique, & proinde parodiæ, nullas in erroribus refellendis & ineptiis arguendis tributas voluisse partes. Non illos jam moramur, qui propria luxerunt, nec immerita, vulnera (z). Majori, ut fide, ita honore, digni sunt ii, qui & ipsi reprehensione vacui, & rem sine privatæ utilitatis studio agentes, videntur, ne plus noceat quam profit in hoc negotio risus, metuere. Eminent in hisce ingenuus ille & subtilis atque amabilis MENDELSSOHN (a). Non risum, non metum, sed saniolem doctrinam, fidelem institutionem, nitidamque puræ veritatis imaginem opposita is voluit superstitioni & fanaticis erroribus: ludibriis exasperari tantum animos, pudore suffundi quidem, arridere forsitan ridentibus, personam induere rationis, sed celare ingenii perversitatem, sed plaudere sibi domi, sed alios, ut coeperant, in devia abducere, nec meliora, ut oportuisset, edoceri. Sit ita sane: nam radicitus tolli quam lenioribus sed non sufficientibus remediis (palliativa appellant vulgo)

---

z) Sic THORILD in Critik öfver Critiker, 2 Del. p. m. 8 sqq.

a) Soll man der einreißenden Schwärmerey durch Satyre oder durch äufferliche Verbindung entgegenarbeiten? in Berlinische Monatschrift Februar 1785 p. 133.

vulgo) tractari morbos, quis non mavult? Si vero contra negantem primas etiam veritates disputari omnino nequit; si insanabilis antesignanorum pravitate suæ relinquendorum error omnem respuit medicinam; si irrillio contemptus est mater; si ab hoc vix uno aut duobus passibus distat ἀπειθία, inprimis eum a cæco assensu ad cæcam fidei detractionem haud longa sit migratio; si alios, quo vertere se conveniat, adhuc dubios, tempestive retrahere licet; si vix graviore lapsu, quam gregalium & satellitum penuria, ruunt popularis ad se pertrahere omnia cupientis amentiaë monstra: quid est quod dubitemus præfente uti & valido, quamvis non semper efficace, magnarum ægritudinum remedio? Sanabit non omnes quidem, sed multos; ad compescendam saltem impudentiam valebit; ad veritatem audiendam præparabit utcumque: præfertim si, ut solebat, nec infelice successu, eximius sanæ rationis vindex KELLGREN (b), vellicantis risus acrimoniam mitior sed mascula veritas temperaverit. Hanc solam, utpote frigidiorē nec tot lectores allicientem, parum damni sibi allaturam credunt vafri isti & sophistica arte ludentes errorum architecti; nihil

---

b) Exempli loco sit acerrimum simulque seria philosophia gravissimum poëma: Man äger ej inille för det man är galen, cum adjunctis notis, in Ejus Samlade Skrifter, Andra Bandet p. 79 — 124, novemque annis ante in Stockholms Posten 1787 N:ris 232 — 233. Hoc suo tempore quid effecerit, nondum elapsum est memoria.

nihil tam metuunt quam risus infamiam. Hac igitur præfractam ipforum obstinationem adspergi, leviculam reliquorum, nec voluntariam, mentis alienationem blanda veritatis luce collustrari, quid vetat? Quid, si veritatem jam frustra audierint? Quid, si ei insultaverint? Non decet nostrates saltem oblivisci, quam felicibus fuerit auspiciis, non longe abhinc, e scena (c) in gliscentem fanaticam sectam pugnatum.

Sed redeundum est ad Parodias, fideles hujus medicinæ ministras, quæ tamen in litteris consignatarum ineptiarum vitiis castigandis proprium habent, eumque satis late patentem, campum. Qui in summa aut opinionum aut dictionis insultate arroganter se gerunt, qui ampullarum nugas magno hiatu venditant, qui sanæ rationi, incorruptæ naturæ sensui (gustum hodie appellant), virisque de utriusque honore optime meritis indicunt bellum, poterunt omnino hoc artificio nec injuste nec incommode ludi & exagitari. Sic, ante viginti & quod excurrit annos, magno, ut & ipse haberi gestiebat & ab adstupente clientum atque admiratorum turba suspiciebatur, Svecanæ Poëseos reformatori, pravisque ab illo propositis nec imitatione carentibus exemplis, duæ oppositæ fuerunt parodiæ: una tectior & præter formam, parum
C
commune

---

c) Den nya Secten, Moraliskt Lustspel i en Akt (auctore ENVALLSSON), Stockh. 1782. Cfr, Stockholms Posten 1782 N:o 59,

commune cum prototypo habens, sed satyrici falis plena (d), altera manifestæ reprehensionis vacua, sed cum forma etiam totum valde frigidum ipsius characteris tumorem fideliter exprimens (e). Fuere tamen, qui utramque, & omnem omnino acriorem parodiam damnarent. At quidni damnarunt iidem præstantissimum Comoediæ genus, Characteristicum s. Ethographicum, quod in morum & ingeniorum insulstatem non arguendo, sed imitando & ad majorem etiam risum augendo, animadvertit? Quidni in severissima disciplina, Mathesi, demonstrationem, ut appellari solet, indirectam, quæ ex absurdis paullisper concessis magis etiam absurda eliciendo, veritatem probat?

---

d) Nytt försök till orimlad vers, Stockh. Iosten 1783, N:o 241, & in KELLGRENS Samlade Skrifter, Andra Bandet p. 125 fgg.

e) Det oförtänkta mötet eller de Musulmanniske Pelegrinernie, Stockh. 1726. Act. 3 Sc. 9. Cfr. Iphigenie den andra, Act. 1 Sc. 1. — Tertiam, in profaicam ejusdem multa promittentis auctoris oden, Inbillningens nöjen, Stockh. 1784, scriptam parodiam, Parodie öfver Inbillningens nöjen, eller Inbillningens qual, Götheb. 1786, utpote nullius vel acuminis, vel risum ciendi facultatis vel utilis nobiliorisque scopi, scientes omittimus. Admodum vero ingeniosa est & vis comicæ abundantissima, in aliud profaicæ poëseos lumen scilicet (auctorem nempe libelli: Kärleks- och Religions-Sånger, Stockh. 1794) Egenkärleks- och Confusions-Sång, nytt profflycke af den slags poëten som skrives längre än den läses, in Extra Posten 1795 N:o 9;

probat? Elencticisne sermonibus an risu plus putabimus ineptiarum & nequitiarum e vita ejectum? Vapulet quicumque primus dederit offensam: aut verbis vapulet aut risu; hic autem cum longe venustior in respondendo sit quam provocando(f), ad partes suas riores facile pertrahit, simulque temperare sibi vix potest, quin, ut spectatum admissos fortius feriat, aliquanto majorem inducat pravitatem, capita saltem rei, si opus fuerit, facile probaturus (g).

Non

f) QUINTILIAN. L. VI. C. 3 f. 13.

g) *Jeder Tadel, jeder Spott, den der Kunstschreiber mit dem kritischen Buche in der Hand gut machen kann, ist dem Kunstschreiber erlaubt.* LESSING. Quod autem veram dicitur pravitatis mensuram excedere forte videtur, nequaquam excedit semper. Ut enim nemo in omnibus insanit, ita interveniunt sæpe, in scriptore vel stultissimo, intervalla quædam lucida, soliditatem totius plus minus felicitè obumbrantia. Illis (risui quippe non aptis) sublatis admotæ sibi propius ineptiæ manifestius prodeunt, & consortio nusquam divulso, deliramentorum exhibent feriem nullo redeuntis melioris sensus vestigio interruptam. Deinde, quemadmodum in aliis, ita in proposita quoque imagine, magis quam in nobismet ipsis cernitur, si quid delictum aut turpe fuerit. Virum memini mediæ ætatis, nunquam, puto, formosum sed diu jam asotum & dissoluta vita indecorum, eoque magis etiam scædum, qui pingi se ab artifice aliquando volebat. Voti compos factus & tabelam egregie similem intuens, inhonestam, quam in speculo nondum æque viderat, mox animadvertit deformitatem, dolenter exclamans: *an vero adeo sum scædus?* nec partem ingrati laboris mercedem pictori solvens.

Non sunt, quas hactenus commemoravimus vernacula lingua scriptas parodias, GUSTAVI III:ii imperio antiquiores. Neque vero defunt aliæ priores tempore. Primus, quantum novimus, tales habet Ill. VON DALIN (h), verum & numero paucas & pretio exiles. Festivior est, nec acriori carens sale, in Eundem relatio criminum, quæ in uxorem suam (sic enim Poësin appellarat) Ipse jecerat (i), Torpadiana, typis nondum, quod scianus, excusa. Pertinent huc etiam HELSINGII aliorumque in HAQUINUM BAGER, suo modo immortalem, ludentes veruum imitationes. Serii vero consilii Parodias, domesticas quidem, invenire non licuit. De petulantibus istis, extero plerisque solo natis & summorum quoque ingeniorum scripta laceffentibus, quidquid dictum jam fuit, fateri tamen convenit, esse & aliquam istius generis laudem: partim quod delectationem afferat repugnantium rerum verborumve artificiose efficta harmonia, partim si, quod & jure postulatur & egregie est a BLUMAUERO præstitum, nativum omnia sapiant, felix, uber, celere & ad omnes rerum facies versatile ingenium, nihilque appareat laboriose quæsitum, otiosi, frigidi, langventis.

---

h) Vitterhets- Arbeten, 4:de Bandet p. 109, 248, 250, sq. 288. 5:te Bandet p. 279.

i) Vitterhets- Arbeten, 5:te Bandet p. 276. sqq.